

УДК 338.24: 336.7

JEL Classification: D73, H54, O18, R58

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.12\(45\).127-136](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.12(45).127-136)

Л.М. Задорожня

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Роль грантової підтримки в фінансовому забезпеченні інвестиційного розвитку регіонів

У статті розглянуто роль грантової підтримки у фінансовому забезпеченні інвестиційного розвитку регіонів, а також визначення механізмів ефективного використання грантів для забезпечення сталого розвитку територій. Особливу увагу приділено дослідженню проблем, що виникають при залученні грантових коштів, а також розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності їхнього використання в умовах обмежених бюджетних ресурсів та нестачі приватних інвестицій.

Розкрито значення грантів у розвитку інфраструктури, підтримці малого та середнього бізнесу, стимулюванні інновацій та підвищенні конкурентоспроможності регіонів. Описано роль міжнародних фінансових установ, державних фондів і приватних організацій у наданні грантової підтримки, а також типи грантів, що доступні для фінансування регіональних проєктів. Особливо акцентується увага на складнощях у підготовці грантових заявок та недосконалому механізмі реалізації грантових проєктів на місцевому рівні. Для підвищення ефективності використання грантових коштів розглянуто аспекти інституційної спроможності органів місцевого самоврядування та пропонуються практичні рекомендації для покращення процесу управління грантовими проєктами.

Визначено, що гранти відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової підтримки для реалізації інвестиційних проєктів у регіонах, що сприяє економічному розвитку та покращенню добробуту місцевих громад. Залучення грантових коштів має стати важливим інструментом стимулювання інвестиційної активності, покращення інфраструктури та розвитку людського капіталу на місцевому рівні. Для ефективного використання грантів необхідно вдосконалювати механізми управління, підвищувати рівень компетентності органів влади та покращувати співпрацю з грантодавцями

грантова підтримка, інвестиційний розвиток, регіональний розвиток, фінансування, грантові кошти, місцеве самоврядування, економічний розвиток

Постановка проблеми. Грантова підтримка відіграє важливу роль у фінансовому забезпеченні інвестиційного розвитку регіонів, особливо в умовах обмежених бюджетних ресурсів та нестачі приватних інвестицій. У сучасних економічних умовах регіони стикаються з викликами, пов'язаними з необхідністю модернізації інфраструктури, підтримки малого та середнього бізнесу, стимулювання інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності. У цьому контексті залучення грантових коштів від міжнародних організацій, державних фондів і приватних інституцій стає ключовим фактором сталого розвитку територій.

Основна проблема полягає в недостатньому рівні використання грантових механізмів для фінансування інвестиційних проєктів на регіональному рівні. З одного боку, існує широкий спектр грантових можливостей, що надаються Європейським Союзом, міжнародними фінансовими установами та національними програмами розвитку. З іншого боку, регіони часто стикаються з труднощами у підготовці якісних грантових заявок, недостатнім рівнем інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, а також складнощами в реалізації та моніторингу грантових проєктів.

Дослідження грантової підтримки в інвестиційному розвитку регіонів має значну наукову та практичну цінність. З наукової точки зору, аналіз механізмів грантового фінансування дозволяє розробити теоретичні моделі ефективного використання грантів, визначити ключові чинники успішності грантових програм та сформулювати рекомендації щодо їх удосконалення. У практичному вимірі результати дослідження можуть бути корисними для органів місцевого самоврядування, державних установ і бізнесу, оскільки сприятимуть підвищенню ефективності

залучення грантових ресурсів, стимулюванню інвестиційної активності, створенню нових робочих місць та покращенню добробуту населення.

Таким чином, дослідження ролі грантової підтримки у фінансуванні інвестиційного розвитку регіонів є актуальним, оскільки воно сприяє розширенню фінансових можливостей регіональних економік та забезпеченню сталого розвитку на основі інноваційних підходів і міжнародного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Грантова підтримка інвестиційного розвитку регіонів в Україні та за кордоном свідчить про значну увагу науковців та експертів до цього питання, зокрема в контексті інвестиційного розвитку регіонів та фінансової підтримки в умовах обмежених бюджетних ресурсів. У світових дослідженнях акцент робиться на різноманітних формах грантового фінансування, яке надається урядами, міжнародними організаціями та фондами для реалізації різних проектів. Зарубіжні експерти визначають гранти як безповоротну фінансову допомогу для підтримки конкретних соціальних, наукових або економічних ініціатив, що відповідають певним суспільним цілям [13, 24].

Дослідження вітчизняних вчених, таких як М. Я. Кобеля-Звір [5], Т. Бабич [17], а також Овчаренко Т.[7], Корнієнко А. [7], Шубіна О. [7], Семенець Г. [7] і Поворозник В.[7], акцентують увагу на важливості грантів як інструменту фінансової підтримки для різних категорій громадян та організацій, зокрема для місцевих органів влади, підприємств малого та середнього бізнесу, а також для громадських організацій. Вони підкреслюють роль грантів у розвитку організаційного потенціалу та реалізації соціально-економічних проектів на регіональному рівні. Крім того, дослідники зазначають, що надання грантів може бути обмежене різноманітними факторами, такими як недостатня інформованість про доступні можливості, складність процедур подання заявок та недостатній рівень інституційної спроможності на місцях.

Однак, проведений аналіз наукових джерел показує, що найбільш невивченими залишаються методологічні аспекти ефективного використання грантів на рівні місцевих органів влади в Україні. Зокрема, мало уваги приділено питанням стратегічного планування грантових проектів, що відповідають реальним потребам регіонів, а також механізмам моніторингу та оцінки результативності використання грантових коштів. Таким чином, основними не вирішеними проблемами, на які спрямована дана стаття, є визначення оптимальних підходів до використання грантових коштів для регіонального розвитку.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз ролі грантової підтримки у фінансовому забезпеченні інвестиційного розвитку регіонів, визначення механізмів її ефективного використання та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності залучення та реалізації грантових коштів у регіональному розвитку.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах інвестиційного розвитку регіонів грантова підтримка характеризується пріоритетним спрямуванням на посилення фінансового забезпечення, що охоплює правові, організаційні, економічні, фінансові та соціальні аспекти регіонального розвитку.

Поняття «грант» в Україні почало активно використовуватися на початку 1990-х років після здобуття незалежності, коли в країну почали надходити міжнародні фінансові допомоги та програми підтримки. Поняття визначається у кількох законодавчих актах України, кожен з яких уточнює специфіку його використання залежно від сфери застосування. Так, відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» грант розглядається як фінансові або інші ресурси, що надаються на безоплатній та безповоротній основі державою, юридичними чи фізичними особами, у тому числі іноземними, а також міжнародними організаціями [10]. Ці ресурси спрямовуються на розвиток матеріально-технічної бази для здійснення

наукової та науково-технічної діяльності, проведення фундаментальних або прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, включно з оплатою праці наукових і науково-педагогічних працівників. Умови та напрями використання таких грантів визначаються їх надавачами.

Згідно Закону України «Про культуру» грант трактується як фінансовий ресурс, наданий на безповоротній основі суб'єктам, що здійснюють діяльність у сфері культури, з метою реалізації культурно-мистецьких проєктів [9].

В Законі України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» грант визначається як грошові кошти (фінансові ресурси), що надаються на безоплатній, безпроцентній та безповоротній основі суб'єктам господарювання та фізичним особам за результатами конкурсного відбору [8]. Ці кошти використовуються для реалізації програм, проєктів, заходів, а також для інституційної підтримки суб'єктів видавничої діяльності незалежно від форми власності.

Вітчизняна дослідниця М. Я. Кобеля-Звір пропонує систематизоване визначення поняття «грант», описуючи його як ресурси, що надаються у вигляді майна, послуг або коштів у національній чи іноземній валюті. Таке фінансування може бути повним або частковим і надходити від приватних, корпоративних, суспільних, урядових чи міжнародних грантодавців на безоплатній та безвідкличній основі. Воно спрямовується на підтримку представників органів державної влади та місцевого самоврядування, мікро-, малого та середнього бізнесу, громадських організацій та приватних осіб для реалізації цільових проєктів і заходів, спрямованих на організаційний розвиток [5]. Т. Бабич розглядає гранти як безоплатну фінансову допомогу, яка надається для реалізації проєктів, отримання освіти або розвитку бізнесу [17]. Вітчизняні дослідники Овчаренко Т., Корнієнко А., Шубіна О., Семенець Г., Поворозник В. під грантом розуміють грошові або інші засоби, що передаються громадянами та юридичними особами (у тому числі іноземними), а також міжнародними організаціями для проведення конкретних наукових досліджень, розробки законопроєктів, підготовки кадрів та інших цілей на умовах, передбачених грантодавцем [7].

У зарубіжних дослідженнях поняття «грант» визначається як безповоротна фінансова допомога, що надається урядовими органами, міжнародними організаціями, фондами чи приватними донорами для реалізації певних проєктів або програм. Згідно Оксфордського словника грант визначається як грошова сума, що надається урядом або іншою організацією для використання з певною метою [13]. Національний науковий фонд США під грантом розуміє форму фінансової допомоги, яка надається отримувачу на основі його досягнень, потреб або здібностей з метою досягнення суспільно корисної цілі, що відповідає законодавству Сполучених Штатів [24]. У свою чергу, підрозділ «Міжнародні партнерства» на сайті Європейської комісії визначає грант як безоплатну фінансову допомогу, яку публічний замовник надає бенефіціару гранту [20].

За визначенням експертів компанії Grant Writing USA (США), грант являє собою фінансову допомогу, яку надає федеральний, державний або місцевий уряд правомочному отримувачу. Гранти зазвичай спрямовуються на фінансування проєктів, ініціатив або програм, які відповідають цілям або місії грантодавця [22]. Компанія EU Grants, що спеціалізується на менеджменті європейських грантів, трактує гранти як некомерційні джерела фінансування, які забезпечують фінансову підтримку для досягнення конкретних цілей проєкту [19].

Отже, грант - це безоплатна фінансова або інша допомога, що надається державою, організаціями чи фізичними особами для реалізації конкретних проєктів або програм на безповоротній основі.

Гранти мають значний вплив на розвиток регіонів, надаючи ресурси та

фінансування для ініціатив, спрямованих на вирішення соціальних та економічних викликів. Вони дозволяють регіонам самостійно визначати пріоритети розвитку, мобілізувати місцеві ресурси та реалізовувати проекти, враховуючи їхні специфічні потреби та перспективи.

У Сполучених Штатах гранти є важливим інструментом для підтримки економічного розвитку та розширення можливостей громад і поділяються на три основні типи: федеральні, державні та місцеві. Федеральні гранти надаються національним урядом для сприяння економічному зростанню та створенню робочих місць через агентства, такі як Адміністрація економічного розвитку (EDA) [18]. Державні гранти надаються урядами штатів для задоволення місцевих потреб, наприклад, для розвитку бізнесу та інфраструктури. Місцеві гранти надаються органами місцевого самоврядування для підтримки конкретних проектів у громадах, таких як відродження центрів міст або розвиток малого бізнесу. Знання цих грантових програм дозволяє громадам знаходити найкращі джерела фінансування для своїх ініціатив [3].

У Європейському Союзі грантові програми поділяються на три основні типи управління: пряме, спільне та непряме управління. При прямому управлінні Європейська комісія безпосередньо керує фінансуванням, оголошує конкурси пропозицій, оцінює заявки, підписує грантові договори, контролює виконання проектів та здійснює платежі. Спільне управління передбачає розподіл відповідальності між Європейською комісією та національними органами влади, де комісія співпрацює з країнами ЄС для забезпечення успішного виконання проектів. Непряме управління включає фінансування через третіх осіб, таких як міжнародні організації чи національні органи влади, і кошти надаються у вигляді субсидій, які подаються на національному рівні. Більша частина бюджету ЄС на гуманітарну допомогу та міжнародний розвиток реалізується в рамках непрямого управління, при цьому на програми непрямого управління припадає близько 10% загального бюджету ЄС. Національні, регіональні та місцеві адміністрації в країнах ЄС вибирають, які проекти фінансувати, і несуть відповідальність за їхнє щоденне управління. Комісія співпрацює з країнами ЄС, щоб переконатися, що проекти успішно завершені та кошти витрачаються ефективно [21].

Гранти стимулюють співпрацю між місцевими органами влади, громадськими організаціями, бізнесом та мешканцями. Вони сприяють створенню партнерських відносин, формуючи екосистему співробітництва, спрямовану на досягнення спільних цілей розвитку. Такий підхід забезпечує відповідність проектів пріоритетам регіону та максимізує ефективність використання грантових коштів [23].

Однією з основних переваг грантів у сфері економічного розвитку є можливість фінансування інфраструктурних проектів. Ініціативи, такі як будівництво доріг, мостів і громадських об'єктів, покращують транспортну доступність, приваблюють нові бізнеси та створюють робочі місця. Інвестиції в інфраструктуру завдяки грантам підвищують економічну стійкість і добробут місцевих громад [23].

У регіональному контексті гранти сприяють розвитку освіти та підвищенню кваліфікації робочої сили. Вони забезпечують фінансування освітніх програм, професійного навчання та ініціатив із працевлаштування, допомагаючи місцевим мешканцям здобувати навички та знання, необхідні для успіху на сучасному ринку праці. Інвестуючи в освіту та розвиток робочої сили, гранти покращують рівень зайнятості та сприяють довгостроковій економічній стабільності регіону.

Крім того, гранти підтримують проекти з відродження місцевих громад. Вони фінансують ініціативи з покращення інфраструктури, благоустрою населених пунктів та збереження культурної спадщини. Такі заходи не лише підвищують якість життя мешканців, але й приваблюють туристів, інвесторів і нові бізнеси, сприяючи

економічному зростанню та розвитку регіону.

Грантова підтримка є важливим інструментом фінансування регіонального розвитку, зокрема для реалізації інвестиційних проєктів. В умовах децентралізації та обмеженості бюджетних ресурсів ефективне залучення грантових коштів набуває особливої значущості для стимулювання економічного зростання та покращення рівня життя в регіонах. Система грантів на місцевому рівні в Україні пропонує широкий спектр можливостей для фінансування проєктів, що сприяють розвитку громад, удосконаленню інфраструктури, соціальних послуг та інших аспектів місцевого самоврядування.

Місцеві гранти відіграють важливу роль у стимулюванні соціально-економічного розвитку громад, сприяючи покращенню інфраструктури, збереженню довкілля, соціальній підтримці вразливих груп населення, розвитку підприємництва та молодіжних ініціатив. Для отримання грантів заявники повинні підготувати детальну проєктну пропозицію, яка включає опис мети, очікуваних результатів та бюджету проєкту. Успішне залучення грантового фінансування потребує відповідності проєкту місцевим пріоритетам розвитку, ретельного аналізу вимог і критеріїв відбору, а також дотримання встановлених термінів подачі заявок. Ефективна співпраця з грантодавцями та іншими зацікавленими сторонами сприяє успішній реалізації проєктів і збільшує ймовірність отримання фінансової підтримки. Це, своєю чергою, забезпечує сталий розвиток та покращує соціально-економічні умови на місцевому рівні [3].

Механізми грантового фінансування регіонального економічного розвитку включають міжнародну технічну допомогу, яка надається безоплатно для підтримки розвитку країн, грантові програми для реалізації соціальних, благодійних і наукових проєктів, а також ініціативи в межах корпоративної соціальної відповідальності. Останні передбачають фінансову підтримку проєктів у сферах освіти, охорони навколишнього середовища та інших соціально значущих напрямках.

В Україні гранти є важливим джерелом фінансування місцевого розвитку, особливо в умовах обмеженого доступу до альтернативних фінансових інструментів. Вони часто доповнюють інвестиції або кредити міжнародних фінансових організацій. Водночас існують певні обмеження у використанні грантових коштів, зокрема відмінності у пріоритетах донорів, тривалий процес ухвалення рішень щодо фінансування та обмеження на покриття окремих витрат. Для ефективного використання грантів місцеві органи влади повинні володіти відповідними компетенціями, зокрема вмінням чітко формулювати цілі, ефективно взаємодіяти з донорами, а також мати досвід у розробці й управлінні проєктами [1].

В Україні фінансову підтримку надають різні категорії донорів, серед яких міждержавні організації, урядові органи, суспільні фонди, корпоративні донори та приватні фонди. Міждержавні організації, зокрема Програма Розвитку ООН, ЮНІСЕФ, Світовий банк, а також установи Європейського Союзу (Європейська Комісія, Рада Європи, ОБСЄ та інші) здійснюють грантове фінансування для реалізації різноманітних ініціатив. Крім того, урядові донори, такі як Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Федеральне міністерство економіки і технологій Німеччини (BMWi), Канадське агентство міжнародного розвитку (CIDA) та інші надають гранти через окремі урядові програми. Проте діяльність цих донорів часто регулюється національним законодавством, що може створювати додаткові бюрократичні труднощі і ускладнювати процес взаємодії.

Суспільні донори, серед яких як національні (наприклад, німецькі політичні фонди, такі як Фонд К. Аденауера, Фонд Ф. Наумана «За свободу»), так і міжнародні (наприклад, Програма демократії PHARE, Вишеградський фонд), фінансуються за

рахунок надходжень з однієї або кількох країн. Вони зобов'язані звітувати перед платниками податків і часто надають гранти стабільним організаціям з досвідом у реалізації громадських проєктів. Корпоративні донори, зокрема великі корпорації на кшталт «Монсанта», реалізують програми соціальної відповідальності через фінансування певних ініціатив.

Приватні фонди, що створюються окремими особами, також є важливим джерелом фінансування. Ці фонди можуть включати як великі міжнародні організації, такі як Міжнародний фонд «Відродження» Дж. Сороса або фонд Рокфеллера, так і менші сімейні фонди (наприклад, фонд Кнута й Аліси Валенбергів), так і спеціалізовані фонди, такі як «Фонд Раскоба заохочення католицької діяльності». Зазвичай ці фонди вимагають меншого часу та зусиль для написання заявок, а ухвалення рішень щодо фінансування здійснюється швидше. Однак відсутність доступної інформації про деякі приватні фонди може ускладнити отримання допомоги від них [2, 7].

Грантова підтримка є важливим джерелом фінансування регіонального розвитку, зокрема інвестиційних проєктів. В умовах децентралізації та обмеженості бюджетних ресурсів зростає значення ефективного залучення грантових коштів для стимулювання економічного зростання та підвищення рівня життя населення.

Завдяки грантовим програмам фінансуються різні сфери діяльності, що мають стратегічне значення для розвитку економіки та суспільства. До таких сфер відносяться інформаційні технології, агробізнес, виробництво, а також проєкти в громадському секторі. Гранти сприяють розвитку бізнесу, підтримують інноваційні стартапи, стимулюють культурні ініціативи та сприяють розвитку медіа і науки. Окрім того, гранти надаються для підтримки важливих соціальних груп, таких як ветерани та жінки, а також для розвитку секторів, пов'язаних із охороною здоров'я, освітою та переробкою [4].

У 2023 році було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України, яка розширила перелік пріоритетних видатків для територіальних громад, включивши до них грантову підтримку. Це стало важливим кроком до відновлення можливостей розвитку громад після обмежень, зумовлених фінансовою консолідацією у перший період війни [14].

З точки зору інвестиційного розвитку регіону, грантові програми, що реалізуються в Україні станом на 2024 рік, є важливим інструментом для стимулювання економічного зростання, підвищення інвестиційної привабливості та розвитку ключових секторів економіки. Вони створюють сприятливі умови для залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій, а також для розвитку підприємництва та інфраструктури.

Одним з основних напрямів інвестиційного розвитку є підтримка малого та середнього бізнесу через програми «Робота» [12] та «Власна справа» [11]. Ці програми не тільки сприяють створенню нових підприємств і робочих місць, а й стимулюють місцевих підприємців до розвитку та модернізації своїх бізнесів. Завдяки цьому створюються нові інвестиційні можливості, зокрема для банків, венчурних компаній та інвесторів, що шукають перспективні проєкти для вкладення коштів. Крім того, підтримка інноваційних стартапів через фонд розвитку підприємництва сприяє розвитку технологічних кластерів і сприяє трансферу інвестицій у високотехнологічні галузі.

Грантові програми в аграрному секторі, такі як підтримка садівництва, ягідництва, виноградарства та тепличного господарства [6], створюють можливості для залучення приватних інвестицій у сільське господарство. Програми фінансування дозволяють аграріям модернізувати виробництво, покращити технології та збільшити обсяги продукції, що, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність та залучає

інвестиції як з внутрішніх, так і з міжнародних ринків [15, 16]. Залучення інвесторів у аграрний сектор є важливим для розвитку сільських регіонів, створення нових робочих місць та розвитку інфраструктури.

Важливим аспектом інвестиційного розвитку є також підтримка екологічних проектів, зокрема у сфері зеленої енергетики та сталих технологій. Гранти на розвиток відновлювальних джерел енергії та екологічно чистих виробництв не лише підтримують сталий розвиток регіонів, але й створюють сприятливі умови для залучення інвестицій у «зелені» технології. Це також сприяє розвитку нових підприємств у таких галузях, як енергетика, будівництво та переробка відходів, що підвищує інвестиційну привабливість регіонів для екологічно орієнтованих інвесторів.

Інфраструктурні проекти, що фінансуються через гранти, також мають стратегічне значення для інвестиційного розвитку. Розвиток інфраструктури, зокрема в таких сферах, як водо- та енергопостачання, будівництво доріг та комунікацій, покращує умови для ведення бізнесу та приваблює інвесторів. Розбудова інфраструктури є критично важливою для залучення великих інвестицій у промислові та логістичні проекти, що сприяють економічному розвитку на місцевому та регіональному рівнях.

Загалом грантові програми у 2024 році сприяють не лише створенню нових бізнесів, а й розвитку існуючих підприємств, модернізації виробництва, розвитку сільських територій та покращенню екологічної ситуації. Вони стимулюють економічне зростання регіонів та створюють сприятливі умови для залучення інвестицій у ключові галузі, що має позитивний ефект на інвестиційну привабливість країни в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Грантова підтримка відіграє ключову роль у фінансуванні інвестиційного розвитку регіонів. По-перше, вона забезпечує фінансування стратегічних проектів, що сприяють довгостроковому розвитку регіонів. По-друге, грантові кошти можуть слугувати каталізатором для залучення додаткових приватних інвестицій. По-третє, вони стимулюють розвиток інноваційної діяльності, підтримуючи наукові дослідження та технологічний розвиток.

Міжнародний досвід (США та ЄС) демонструє різноманітність підходів до управління грантовими програмами, що можуть бути адаптовані в Україні. Водночас ефективне використання грантових ресурсів вимагає розвитку компетенцій місцевих органів влади у сфері проектного менеджменту, планування бюджету та взаємодії з донорами.

Ефективне використання грантового фінансування сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіонів, розвитку підприємницької діяльності, а також покращенню соціальної та економічної інфраструктури. Таким чином, грантова підтримка є ключовим інструментом стимулювання інвестиційного розвитку в умовах децентралізації та обмежених бюджетних ресурсів.

Практична цінність дослідження полягає у тому, що вивчення грантових програм і їхнього впливу на розвиток регіонів допомагає оптимізувати використання фінансових ресурсів, підвищити ефективність інвестицій та сприяти соціально-економічному зростанню на місцевому рівні.

Подальші дослідження у цій сфері можуть бути зосереджені на оцінці ефективності впроваджених грантових програм у різних регіонах, що сприятиме розробці універсальних моделей управління грантовими проектами. Важливим напрямом є дослідження механізмів співпраці між державними, приватними та громадськими організаціями у сфері залучення та реалізації грантових коштів, що дозволить оптимізувати процеси взаємодії та підвищити результативність проектів. Перспективним є аналіз цифрових рішень та платформ, які можуть спростити процес

подачі заявок та моніторингу використання грантових ресурсів, забезпечуючи прозорість і підзвітність. Окрім цього, доцільно оцінити вплив грантового фінансування на розвиток окремих секторів економіки, таких як інноваційні стартапи, зелена енергетика та соціальне підприємництво, для виявлення довгострокових ефектів та формування стратегій підтримки пріоритетних галузей.

Список літератури

1. Балдич Н., Гринчук Н., Ходько Н., Чорній Л., Глібішук Я. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування. Київ: Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020. 98 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/605/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_5.pdf (дата звернення: 21.11.2024).
2. Белянцева В.В., Гнатенко А.І., Зінченко О.С. та ін. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері: метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій / за заг. ред. О.В. Кулініча. Харків: *Золоті сторінки*, 2017. 148 с.
3. Грант: керівництво до дії: посібник / Вашчук О., Торбас О., Лемещенко-Лагода В., Сімахова А., Мандич О. За заг. ред. Лемещенко-Лагода В., Сухих А.; Рада молодих учених при МОН. Запоріжжя: *ФОП Однорог Т.В.*, 2024. 114 с. URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/17357/1/Grant-Guide-Action_Vashchuk-Torbas-Lemeshchenko-Lagoda-Simakhova-Mandych.pdf (дата звернення: 21.11.2024).
4. Кобеля-Звір, М. Я. Використання грантових інструментів державної програми підтримки підприємництва «Робота для посилення конкурентоспроможності бізнесу на прикладі ММСП: перспективи і труднощі. *Економіка та суспільство*, (52). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-5>
5. Кобеля-Звір, М. Я. Основні підходи до визначення поняття гранту. *Київський економічний науковий журнал*, 2023. № 2, С. 16-21. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-2-2>
6. Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики. Офіційний сайт. URL: komagropolit.rada.gov.ua (дата звернення: 21.11.2024).
7. Овчаренко Т., Корнієнко А., Шубіна О., Семенець Г., Поворозник В. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ОТГ в умовах децентралізації. Консолідований підхід. Київ, 2020. 46 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf> (дата звернення: 21.11.2024).
8. Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні: Закону України від 6 березня 2003 року № 601-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15#Text> (дата звернення: 21.11.2024).
9. Про культуру: Закону України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 21.11.2024).
10. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закону України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 21.11.2024).
11. Програма Власна справа. URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-vlasnu-spravu> (дата звернення: 21.11.2024).
12. Програма «Робота». URL: <https://erobota.diia.gov.ua/> (дата звернення: 21.11.2024).
13. Словник Оксфордський. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/grant_2 (дата звернення: 21.11.2024).
14. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повосенному відновленні України : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Н. В. Бахур, А. А. Головка та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09>
15. AgroPortal.ua. Офіційний сайт. URL: <https://agroportal.ua> (дата звернення: 21.11.2024).
16. ASME. Офіційний сайт. URL: <https://asme.com.ua> (дата звернення: 21.11.2024).
17. Babych T. Role of Grants in Ensuring Socio-Economic Stability in the Conditions of War in Ukraine. 2024. № 7. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-7-64-78>
18. Economic Development Administration. URL: www.eda.gov (дата звернення: 21.11.2024).
19. EU Funds. What is the difference between a grant and a tender? URL: <https://eufunds.me/what-is-the-difference-between-a-grant-and-a-tender/> (дата звернення: 21.11.2024).
20. European Commission. International Partnerships – Funding and Technical Assistance. URL: https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance_en (дата звернення: 21.11.2024).
21. European Union funding, grants and subsidies <https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding->

- grants-subsidies_en (дата звернення: 21.11.2024).
22. Grant Writing USA. «What is a Grant?». URL: <https://www.grantwritingusa.com/> (дата звернення: 21.11.2024).
  23. Grants for Economic Development. URL: <https://www.thefundingfamily.com/blog/grants-for-economic-development> (дата звернення: 21.11.2024).
  24. National Science Foundation. «Grant Proposal Guide». URL: https://nsf-gov-resources.nsf.gov/pubs/policydocs/pappguide/nsf15001/gpg_print.pdf (дата звернення: 21.11.2024).

References

1. Baldych N., Grinchuk N., Khodko N., Chorniy L., & Hlibishchuk Ya. (2020) Local economic development: models, resources and financing instruments. Kyiv: Federation of Canadian Municipalities / International Technical Assistance Project "Partnership for Urban Development", 98 https://decentralization.ua/uploads/library/file/605/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_5.pdf [in Ukrainian].
2. Beliavtseva, V. V., Hnatenko, A. I., Zinchenko, O. S., & others. (2017). *Fundamentals of grantwriting and project management in the public sector: Methodological recommendations for government bodies and non-governmental organizations* (O. V. Kulinich, Ed.). Kharkiv: Zoloti storinky [in Ukrainian].
3. Vashchuk, O., Torbas, O., Lemeshchenko-Lagoda, V., Simakhova, A., & Mandych, O. (2024). *Grant: A guide to action: A manual* (V. Lemeshchenko-Lagoda & A. Sukhikh, Eds.). Council of Young Scientists at the Ministry of Education and Science. Zaporizhzhia: FOP Odnorog T.V. https://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/17357/1/Grant-Guide-Action_Vashchuk-Torbas-Lemeshchenko-Lagoda-Simakhova-Mandych.pdf [in Ukrainian].
4. Kobelia-Zvir, M. Ya. (2023). Using grant instruments of the state entrepreneurship support program eWork to strengthen business competitiveness on the example of MSMEs: Prospects and difficulties. *Ekonomika ta suspilstvo*, 52. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-5>.
5. Kobelia-Zvir, M. Ya. (2023). Basic approaches to defining the concept of a grant. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, 2, 16-21. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-2-2> [in Ukrainian].
6. Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Agrarian and Land Policy. (n.d.). <https://komagropolit.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
7. Ovcharenko, T., Korniienko, A., Shubina, O., Semenets, G., & Povoroznyk, V. (2020). *Modeling effective financial activities of local self-government bodies of ATC in conditions of decentralization: Consolidated approach* (46 p.) <https://decentralization.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf> [in Ukrainian].
8. On state support for book publishing in Ukraine: Law of Ukraine (2024, November 21) No. 601-IV, (2003 March 6). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15#Text> [in Ukrainian].
9. On culture: Law of Ukraine (2024, November 21) No. 2778-VI, (2010, December 14). (n.d.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> [in Ukrainian].
10. On scientific and scientific-technical activities: Law of Ukraine (2024, November 21) No. 848-VIII (2015, November 26). (n.d.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> [in Ukrainian].
11. *Own Business Program* (2024, November 21). <https://diia.gov.ua/services/grant-na-vlasnu-spravu> [in Ukrainian].
12. *eRobota program*. 2024, November 21). <https://erobota.diia.gov.ua/> [in Ukrainian].
13. Oxford University Press. (n.d.). *Oxford Dictionary*. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/grant_2 [in English].
14. Zhalilo, Y. A., Bakhur, N. V., Holovka, A. A., & others. (2023). *Territorial-oriented mechanisms of investment stimulation in the post-war reconstruction of Ukraine: Analytical supplement* (78 p.). Kyiv: NISD. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09>
15. *AgroPortal.ua*. (2024, November 21). <https://agroportal.ua> [in Ukrainian].
16. *ASME*. (2024, November 21). <https://asme.com.ua> [in Ukrainian].
17. Babych, T. (2024). Role of grants in ensuring socio-economic stability in the conditions of war in Ukraine. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, 7. [in English]. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2024-7-64-78>.
18. Economic Development Administration. (n.d.). <https://www.eda.gov> [in English].
19. EU Funds. (n.d.). What is the difference between a grant and a tender? <https://eufunds.me/what-is-the-difference-between-a-grant-and-a-tender/> [in English].
20. European Commission. (n.d.). *International Partnerships – Funding and Technical Assistance*. https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance_en [in English].
21. European Union funding, grants and subsidies. (n.d.). https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_en [in English].
22. Grant Writing USA. (n.d.). *What is a grant?* <https://www.grantwritingusa.com/> [in English].

23. Grants for Economic Development. (n.d.). <https://www.thefundingfamily.com/blog/grants-for-economic-development> [in English].
24. National Science Foundation. (n.d.). *Grant proposal guide*. https://nsf-gov-resources.nsf.gov/pubs/policydocs/pappguide/nsf15001/gpg_print.pdf [in English].

Larysa Zadorozhnia

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

The Role of Grant Support in Financing Investment Development of Regions

The article examines the role of grant support in the financial provision of investment development of regions, as well as determining mechanisms for the effective use of grants to ensure sustainable development of territories. Particular attention is paid to the study of problems that arise when attracting grant funds, as well as the development of recommendations for increasing the efficiency of their use in conditions of limited budget resources and lack of private investment.

The importance of grants in infrastructure development, support for small and medium-sized businesses, stimulating innovation and increasing the competitiveness of regions has been revealed. The role of international financial institutions, state funds and private organizations in providing grant support has been described, as well as the types of grants available for financing regional projects. Special attention is paid to the difficulties in preparing grant applications and the imperfection of grant project implementation mechanisms at the local level. In order to increase the efficiency of the use of grant funds, aspects of the institutional capacity of local governments have been considered and practical recommendations have been offered in order to improve the process of managing grant projects.

It has been determined that grants play a key role in providing financial support for the implementation of investment projects in the regions, which contributes to economic development and improvement of the well-being of local communities. Attracting grant funds should become an important tool for stimulating investment activity, improving infrastructure and developing human capital at the local level. For the effective use of grants, it is necessary to improve management mechanisms, to increase the level of competence of government bodies and to improve cooperation with grantors.

grant support, investment development, regional development, financing, grant funds, local self-government, economic development.

Одержано (Received) 22.11.2024

Прорецензовано (Reviewed) 13.12.2024
Прийнято до друку (Approved) 23.12.2024